

SUUNNITELMA SISÄISEN VALVONNAN SELONTEOSTA VUODELLE 2020

1) Arvio riskeistä osana sisäisen valvonnan arviointia

Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset, rahoitus- ja vahinkoriskit.

Toiminnalliset riskit koskevat mm. henkilöstön osaamista ja saatavuutta, tietojärjestelmien ja laitteiden toimivuutta, asiakasmäärien ja – tarpeen muutoksia, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia.

Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuuttariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi, jolloin esim. maksuviiveet menoissa ja tuloina tulee arvioida.

Vahinkoriskinä tulee ilmoittaa kuinka paljon käytetään vakuutuksia vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta. Lisäksi voidaan antaa tietoa keskeisistä oikeudenkäynneistä sekä muista mahdollisista oikeudellisista tai viranomaisen toimenpiteisiin liittyvistä riskeistä.

2) Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuopion kaupungin ohjeiden mukaisesti joko toimintakertomuksessa tai myös osavuosikatsauksissa on tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella kaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoiset tavoitteet ovat vuodelle 2020 seuraavat:

1. Talouden sopeutustoimissa onnistuminen ja henkilöstövaikutuksiin varautuminen peruspalvelujen toimivuus ja työhyvinvointi huomioiden
2. Kehittämishankkeiden vaikutukset strategisten tavoitteiden toteutumiseen sekä mahdolliset muutokset/poikkeamat hankkeiden etenemisessä
3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöt toimintayksikötasolla (kuten ohjeiden noudattaminen ja epäkohtiin puuttuminen).

Sisäisen valvonnan ja riskien arvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Käyttösuunnitelmiin sisältyvien tuottavuus- ja säästötoimenpiteiden eteneminen ja raportointi toteutuu. Päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat mukana johdon katselmuksissa, kehityskeskusteluissa ja uuden henkilöstön perehdytyksessä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat koko henkilöstölle ja henkilöstön tulee raportoida esimiehilleen seikoista, jotka uhkaavat toiminnan tuloksellisuutta, palvelun laatua, toiminnan lainmukaisuutta, moitteetonta varainkäyttöä ja toiminnan turvallisuutta.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa palvelualueilla päävastuulliset tilivelvolliset henkilöt ja tilivelvolliset eri toimintojen valvontapisteissä.

Selonteon valmistelu on vastuutettu eri tehtäväalueille siten, että

- 1) esimiehet valmistelevat osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin palvelupäälliköille
- 2) palvelupäälliköt arvioivat ja kokoavat oman alueensa sisäisen valvonnan arvioinnin ja riskienarvioinnin asiakkuusjohtajille
- 3) asiakkuusjohtajat arvioivat ja kokoavat oman vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin selonteon ja se esitetään peten johtoryhmälle
- 4) Tilinpäätös- ja osavuosisikatsausohjeissa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin selonteon liittämistä osaksi osavuosisikatsausta tai toimintakertomusta.

Avain- ja palveluprosessissa käydään läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet. Jos sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on havaittu puutteita ja virheitä, ne selvitetään ja esitetään korjaamista.

Seuraavassa on esitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kohdealueita ja esimerkkeinä tuotu esiin seikkoja, joihin selonteossa on aiheellista ottaa kantaa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Selonteossa tulee ottaa kantaa sisäisen valvonnan toimivuuteen lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan noudattamisessa erityisesti lakisääteisissä tehtävissä ja erityisesti silloin, kun niiden noudattamisessa on havaittu puutteita. Hoitotakuun toteutumista ja palveluun pääsyä lakien, asetuksen tai muiden säännösten mukaan tulee valvoa. Selonteossa on myös aiheellista arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta tilanteessa, jossa toimielimen tai viranhaltijan toimintaan on tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitus, korvausvaatimus, syytteesen asettaminen tai muu oikeusseuraamus.

Tavoitteiden ja tuloksellisuuden arvioinnin toteutuminen ja varojen valvonta

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään pääsääntöisesti toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Silloin kun tavoitteen asettamisessa tai määrärahan budjetoinnissa on tapahtunut olennainen virhe tai tulosvastuuta ei ole noudatettu tai toimivalta varojen käytössä on toistuvasti ylitetty, on asia syytä tuoda esille selonteossa korjausehdotuksineen. Käyttösuunnitelmaan sisältyvien tuottavuus- ja säästötoimenpiteiden eteneminen ja vaikuttavuusarviointi tulee laatia ja kirjata.

Mittareiden osalta toimintasuunnitelmassa ei ole määritelty tavoitetasoa. Jos vastuu- tai toiminta-alueella on määritelty mittareille tavoitetaso, on sisäisessä valvonnassa arvioitava tavoitetason toteutumista.

Talouden sopeuttamisessa on huomioitu peruspalvelujen toimivuus ja henkilöstövaikutukset sekä työhyvinvoinnista on huolehdittu

Hankinnat, ostopalvelut ja projektit

Palveluiden hankinta toteutuu kaupungin hankintaohjeiden mukaisesti.

Sopimukseen liittyvää sisäistä valvontaa on selonteossa aiheellista arvioida erityisesti silloin, kun sopimuksella on ollut sellaisia negatiivia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole ennakoitu. Selonteossa arvioidaan onko sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta ajantasaista ja kattavasti vastuutettua.

Yksikön/palvelualueen myymistä ja ostamista palveluista/tuotteista on kirjalliset sopimukset ja sopimusten noudattamista seurataan ja arvioidaan. Sopimukset tallennetaan D360 asiakirjahallintajärjestelmään, sopimusrekisteriin. Lisäksi varmistetaan, että kaikki vanhat sopimukset scannattu ja tuotu D360 järjestelmään.

Kehittämishankkeiden valvontaa sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin selonteossa arvioidaan kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta. Kehittämishankkeiden hallinnointi, valvonta ja arviointi toteutuvat sekä hankkeiden muutokset/ poikkeamat raportoidaan. Kehittämishankkeissa arvioidaan, miten tavoitteiden mukaista toimintaa ja taloutta on seurattu, arvioitu ja tehty tarvittavat muutokset tavoitteiden täsmentämiseksi.

Hankkeiden toteutuminen kirjataan toimintakertomukseen kyseisen yksikön/palvelualueen kohdalle. Jos projekti on monen palvelualueen tai kunnan hallinnoima, niistä laaditaan erillinen osuus toimintakertomukseen.

Laskutus ja laskujen maksaminen

Laskujen hyväksyjät arvioivat, onko laskujen maksu edennyt maksuehtojen mukaisesti, asiastarkastuksen onnistumista tiliöinnin, arvonlisäverotuksen ja laskun mahdollisen jaollisuuden oikeellisuutta. Laskutusta, laskujen maksua ja asiakastulosten tarkistamisen arvioivat ensisijaisesti ne esimiehet ja palvelupäälliköt, joiden vastuualueelle ko toiminnat kuuluvat.

Asiakkaat ja potilaat

Asiakas- ja potilasturvallisuudesta on ohjeistus ja ohjeistuksen mukaisen toiminnan toteutumista arvioidaan sisäisessä valvonnassa.

Asiakkailla/potilaille kohdentuvat haitat tai läheltä-piti-tilanteet kirjataan HaiPro ohjelmaan. Sisäisessä valvonnassa arvioidaan kirjaamisen toteutumista, raporttien läpikäyntiä ja korjaavien toimintojen toteumaa osana sisäistä valvontaa.

Asiakas/potilastietojen kirjaamisen käytännöt on sovittu. Kirjaaminen toteutetaan sovitusti ja arvioidaan, onko toimittu sovitun käytännön mukaisesti. Kirjaamista kehitetään arviointiin/kirjaamisen auditointiin perustuen. Asiakas/potilaskohtaiset tiedot kirjataan ja pyritään vahvistamaan jokaisen käynti- ja tapahtumakohtaisen kirjaamisen toteutumista. Kirjaamista arvioidaan sovitusti esim. kirjaamisen auditoinnilla.

Tietosuojalain mukaiset ilmoitukset on tehty ja niiden tulee olla asiakkaiden, potilaiden ja omaisten nähtävillä.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelman mukaisen toiminnan toteutumista on sisäistä valvonnan selonteossa aiheellista arvioida laajasti.

Perehdytyksessä on yleinen, kaikkia kaupungin työntekijöitä koskeva osuus ja työntekijän tehtävään kuuluva perehdyttämisen osuu. Perehdytyksen arvioinnissa selvitetään uusien ja uusiin työtehtäviin siirtyvien työntekijöiden, sijaisten, opiskelijoiden sekä vapaaehtoistyöntekijöiden ja asiakkaan/potilaan läheisten perehdytyksen toteutuminen perehdytysohjelman mukaisesti.

Sisäisen valvonnan selonteossa arvioidaan kaikkien työntekijöiden kanssa käytyjen kehityskeskustelujen toteutumista, kirjaamisen ja arvioinnin toteutumista. Kehityskeskustelut voivat olla yksilölliset, ryhmäkeskustelut tai esim. urakehityskeskustelu toimintojen muuttuessa. Kehityskeskustelut tallennetaan Kunta HR ohjelmaan.

Kokoukset toteutuvat suunnitellusti, asialistat ovat henkilöstön nähtävillä ja muistiot laaditaan. Muistiot tallennetaan D360-asiahallintaohjelmaan tai ovat sovitusti henkilöstön saatavilla. Kokouskäytäntöjen toteutumista arvioidaan kokouksissa tai muuten sovitusti.

Henkilöstölle kohdentuvat haitat tai läheltä-piti-tilanteet kirjataan WPro ohjelmaan. Sisäisessä valvonnassa arvioidaan kirjaamisen toteutumista, raporttien läpikäyntiä ja korjaavien toimintojen toteumaa osana sisäistä valvontaa.

Yksikössä laaditaan henkilöstön kanssa yhteistyössä työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma. Suunnitelman toteutumista arvioidaan. Suunnitelma päivitetään vuosittain.

Sairauspoissaolojen syntymiseen pyritään vaikuttamaan työnjohdollisilla toimenpiteillä ja johtamismenetelmin. Hyödynnetään osa-aikasairauslomia, työkiertoa ja tehtävien sopeuttamista. Sairauspoissaolojen ohjeistuksen mukaisen toiminnan toteutumisen arvioidaan ja raportoidaan. Tavoitteena on sairauslomien väheneminen. Korvaavan työn mahdollisuudet otettiin käyttöön 1.3.2019 jälkeen ja sen toteutuminen arvioidaan sisäisen valvonnan selonteossa.

Kaupunkitason ohjeistukset informoidaan henkilöstölle ja seurataan ohjeiden noudattamista sekä puututaan epäkohtiin.

Tietosuoja ja tietoturva

Tietosuojaan perehdytetään ja varmistetaan tarvittavan tietosuojan toteutuminen. Yksiköissä varmistetaan, että henkilöstö on käynyt Navisec – koulutus-osion ja tentin 1x vuodessa.

Tietoturvaan liittyvää sisäistä valvontaa on selonteossa aiheellista arvioida vastuiden selkeyden, käyttäjien koulutuksen ja tietosuojan noudattamisessa.

678/2016 tietosuoja-asetuksen mukaista toimintaa arvioidaan.

Asiakas- ja potilasasiakirjojen merkinnöistä on sovittu ja toimitaan sovitusti. Käyttäjätunnukset ja käyttöoikeudet asiakas/potilasasiakirjoihin sisältyviin tietoihin on määritelty yksityiskohtaisesti.

3) Sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin raportointi

Kukin lautakunta hyväksyy oman alueensa vuosisuunnitelman. Sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin selonteko liitetään hallituksen ohjeiden mukaisesti osaksi neljännestä vuosiseurantaa ja/tai toimintakertomusta.

Sisäisen valvonnan selonteko laaditaan kaupungin ohjeiden mukaisesti.

4) Sisäisen valvonnan tsekkauslista

Sisäisen valvonnan seurantaan voi itse laatia tapauskohtaisia tsekkauslistoja, joiden avulla tarkemmin ja säännönmukaisemmin seuraa sisäisen valvonnan kohtana olevan toiminnan toteutumista esim. seuraavasti

HaiPro/WPro ilmoitusten käsittely ja toimenpiteet

Yksikkö:

Arvioija:

<i>HaiPro/WPro ilmoitus, -pv, - ilmoittaja, - tekijä - kohde, - ongelma</i>	<i>Käsittely</i>	<i>Toimenpiteet</i>	<i>Seuranta</i>	<i>Dokumentointi</i>
21.3.2020 asiakas TT puraisi hoitajaa PT, mustelma. Sama asiakas oli jo kaksi kertaa aiemmin yrittänyt puraista hoitajaa	4.4.2020 yksikön kokouksessa käsiteltiin asiaa. Asiakas on siirtynyt Pääsiäisen aikana toiseen yksikköön. Riskistä on informoitu uutta yksikköä.	Jatkossa vastaavissa tilanteissa vahvistetaan ennakointia.	Huomioidaan vastaavien tilanteiden läheltä-piti-tilanteet ja kirjataan ne WPro:on	5.4.2020 WPro dokumentointi.